

EIROPAS
KOMISIJA

EIROPAS SAVIENĪBAS AUGSTĀ PĀRSTĀVE
ĀRLIETĀS UN DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 15.5.2012.
JOIN(2012) 13 final

**KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Austrumu partnerība:
Ceļvedis 2013. gada rudens augstākā līmeņa sanāksmei**

{SWD(2012) 108 final}
{SWD(2012) 109 final}

KOPIĢS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Austrumu partnerība: Ceļvedis 2013. gada rudens augstākā līmeņa sanāksmei

IEVADS

ES sadarbība ar tās Austrumeiropas partneriem – Armēnijas Republiku, Azerbaidžānas Republiku, Baltkrievijas Republiku, Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu – ir svarīga ES ārējo attiecību daļa. Jo vairāk partnervalstis tuvojas ES, jo lielāka ir iespēja pastiprināt saiknes politikas, ekonomikas un kultūras jomā gan ar Eiropas Savienību, gan pašu valstu starpā.

Šā paziņojuma mērķis ir izklāstīt Austrumu partnerības ceļvedi, par ko vienojās Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē Varšavā 2011. gada 29. un 30. septembrī¹. Ceļvedis ir izstrādāts kā vadlīnijas nākamajai augstākā līmeņa sanāksmei, kas notiks 2013. gada rudenī². Tas aptver Austrumu partnerības divpusējo un daudzpusējo dimensiju, un tā pamatā ir kopīgas atbildības, diferenciācijas un nosacītības principi.

1. POLITIKAS KONTEKSTS

1.1. Austrumu partnerība: līdztiesīga partnerība ar kopīgām vērtībām

Austrumu partnerību aizsāka 2009. gadā Prāgā rīkotajā augstākā līmeņa sanāksmē³, ES un tās Austrumeiropas partneriem tiecoties palīdzēt veicināt politikas un ekonomikas reformas un palīdzēt reģiona valstīm tuvojies ES. Tās pamatā ir kopīga apņemšanās ievērot starptautiskās tiesības un pamatvērtības, tostarp demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un pamatbrīvības, kā arī sekmēt ekonomiku, ilgtspējīgu attīstību un labu pārvaldību.

Lai arī katrai valstij ir individuālas attiecības ar ES, Austrumu partnerībā ES un tās partneri ir apņēmušies turpmāk izstrādāt daudzpusēju dimensiju, iesaistot visas ES dalībvalstis un partnervalstis. Plānots, ka daudzpusējā dimensija stiprinās un papildinās divpusējās iestrādes un sekmēs kopēju nostāju un pasākumu izstrādi.

Otrajā Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē, kas notika 2011. gada septembrī Varšavā, tika atkārtoti apstiprināta Prāgā saskaņotā darba programma un tika atzīts, ka daudzās jomās ir gūti ievērojami panākumi. Tomēr sanāksmes dalībnieki arī atzina, ka jāstiprina reformu centieni, ka reformu gaita noteiks sadarbības intensitāti un ka partneri, kas

¹ Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmes kopīgā deklarācija, Varšava, 2011. gada 29.-30. septembris.

² Ceļvedis neskar nevienas Austrumeiropas partnervalsts individuālos mērķus vai Eiropas integrācijas grafiku. Ceļveža izstrādē devumu ir sniegušas konsultācijas ar ES dalībvalstīm un Austrumeiropas partnervalstīm, kā arī ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.

³ Prāgas Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmes kopīgā deklarācija, Prāga, 2009. gada 7. maijs.

visaktīvāk veic reformas, gūs vislielākās priekšrocības no attiecībām ar Eiropas Savienību. Viņi arī aicināja atkārtoti paust apņemšanos veicināt kopīgās vērtības.

Ir svarīgi īstenot pārmaiņas praksē, izveidot ilgtspējīgas demokrātiskas iestādes, mierīgā ceļā risināt ieilgušus konfliktus un radīt stabilu pamatu ilgtspējīgai un iekļaujošai ekonomikas izaugsmei un darbavietu izveidei. Virzība uz dziļu un stabilu demokrātiju ir svarīga ES un tās Austrumeiropas partneru turpmākajām attiecībām.

Īpaši tika uzsvērts, ka ir jāiesaista sabiedrības kopumā. Pilsoniskā sabiedrība ir svarīgs elements labi funkcionējošā demokrātiskā sistēmā. Tādējādi tiek būtiski nostiprināts ES atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai Austrumeiropas valstīs un sadarbība ar to.

Šie jautājumi ir uzsvērti ierosinātajā ceļvedī.

1.2. Mērķi

Austrumu partnerības galvenais mērķis ir radīt nepieciešamos apstākļus, lai **paātrinātu politisko asociāciju un sekmētu ekonomikas integrāciju** starp ES un Austrumeiropas partnervalstīm. Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē Varšavā tika pausta atzinība par dažu partnervalstu uz Eiropu virzītajiem centieniem un to Eiropas izvēli, un par to apņemšanos izveidot dziļu un stabilu demokrātiju. Tajā uzsvēra to, cik nozīmīga ir Austrumu partnerība, atbalstot valstis, kas mēģina izveidot vēl ciešākas attiecības ar ES⁴. Austrumu partnerība arī cenšas veicināt reģionālo sadarbību un labas kaimiņattiecības. Šie mērķi atspoguļo kopīgo apņemšanos nodrošināt stabilitāti, drošību un labklājību ES un partnervalstīs. Atbalstot šos vispārējos mērķus, ES un Austrumeiropas partneri:

- sekmēs **jaunas, dziļākas līgumattiecības starp ES un partnervalstīm** asociācijas nolīgumu veidā, vajadzības gadījumā arī veicinot padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu izveidi, ja normatīvo aktu saskaņošana var palīdzēt stiprināt tirdzniecības un ieguldījumu liberalizācijas pozitīvo ietekmi, panākot konvergenci ar ES tiesību aktiem un standartiem;
- **atbalstīs iedzīvotāju mobilitāti un vīzu režīma liberalizāciju labi pārvaldītā un drošā vidē**. Partnervalstu iedzīvotāju mobilitāti sekmēs, īstenojot vīzu atvieglošanas izstrādes un atpakaļuzņemšanas nolīgumus, kas ir pirmais solis ceļā uz galīgo mērķi panākt bezvīzu režīmu;
- **uzlabos nozaru sadarbību** un atvieglos partnervalstu līdzdalību ES programmās un aģentūrās.

Austrumu partnerība liek turpināt pārmaiņu īstenošanu. Atbalstot reformu procesus, tā palīdz partneriem pabeigt pāreju uz demokrātiju un uz tirgus orientētu ekonomiku.

2. JAUNĀS PIEEJAS ĪSTENOŠANA

Šā ceļveža mērķis ir praksē īstenot atjaunotās Eiropas kaimiņattiecību politikas principu "jo lielāki sasniegumi, jo lielāks atbalsts". Jo lielāku progresu partnervalsts būs panākusi, jo lielāku atbalstu tā saņems no ES. Tas ietvers lielāku finansējumu attīstībai sociālajā un

⁴ Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmes kopīgā deklarācija, Varšava, 2011. gada 29.-30.septembris.

ekonomikas jomā, plašākas programmas visaptverošai iestāžu izveidei, partnervalstu lielāku pieeju ES iekšējam tirgum, lielāku ES finansējumu ieguldījumiem, tostarp EIB aizdevumiem, kā arī ES budžeta piešķirumiem kopā ar aizdevumiem no EIB un citām starptautiskajām finanšu iestādēm, un ciešāku politikas dialogu. Reformās sasniegto progresu izvērtēs ikgadējos EKP valsts ziņojumos.

Panākumus reformu īstenošanā novērtēs pēc īpašiem kritērijiem, kuri atspoguļo saistības, kas noteiktas jau esošajos nolīgumos starp ES un partnervalstīm, tostarp EKP rīcības plānos/asociācijas programmās noteiktās saistības. ES būs visaptveroša pieeja savām attiecībām ar partneriem, tostarp centieniem reģionā novērst nestabilitāti un konfliktu.

Minētā ceļveža īstenošanai piešķirs papildu finansējumu saskaņā ar principu "jo lielāki sasniegumi, jo lielāks atbalsts". Tiek veidota jauna programma *EaPIC* (Austrumu partnerības integrācija un sadarbība), kam laikposmam no 2012. gada līdz 2013. gadam paredzams piešķirt 130 miljonus euro. Tas ir papildinājums 2010.-2013. gada ES saistībām pret Austrumeiropas partneriem 1,9 miljardu euro apmērā. Budžeta piešķirums Austrumeiropas partneru līdzdalībai sadarbības programmās augstākās izglītības jomā (*Erasmus Mundus* un *Tempus*) tiks divkāršots programmai *Erasmus* un būtiski palielināts programmai *Tempus*. *EaPIC* mērķis būs veicināt demokrātiskas pārmaiņas un iestāžu izveidi, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kā arī plašākus uzticības veidošanas pasākumus.

3. CEĻVEDIS: DINAMISKS INSTRUMENTS, LAI UZRAUDZĪTU KOPIĢU APŅĒMŠANOS VEIKT REFORMAS UN PANĀKT PROGRESU

Austrumu partnerības ceļvedis kopā ar pievienotajos dokumentos ietvertajām divām tabulām ļaus ES un Austrumeiropas partnervalstīm virzīt un uzraudzīt reformas un progresu.

Minētajā ceļvedī ir definēti šādi aspekti:

- **mērķi**, par ko ES un tās Austrumeiropas partneri kopīgi vienojušies Austrumu partnerības ietvaros, ko izstrādāja 2009. gadā Prāgā un 2011. gadā Varšavā notikušo augstākā līmeņa sanāksmju deklarācijās;
- **reformas un progress**, ko partnervalstis centīsies īstenot, lai sasniegtu kopīgi saskaņotos mērķus, kas ietverti attiecīgajās asociācijas programmās un EKP rīcības plānos;
- **dažādi instrumenti un atbalsts**, ko ES nodrošinās, izmantojot sadarbību finanšu jomā un politikas dialogu;
- norāde par to, cik lielu progresu ES un partnervalstis plāno panākt līdz 2013. gada beigām, nosakot **mērķus, rezultātus vai termiņus**.

4. DIVPUSĒJO ATTIECĪBU DIMENSIJA CEĻVEDĪ

Ceļveža iedaļā par divpusējo dimensiju uzsvars likts uz galveno kopīgi saskaņoto mērķu sasniegšanu:

- politisko asociāciju un ekonomikas integrāciju,
- iedzīvotāju lielāku mobilitāti drošā un labi pārvaldītā vidē,

– pastiprinātu nozaru sadarbību.

Ceļveža tabulā par divpusējo dimensiju attiecībā uz katru no šiem trim mērķiem mēģināts noteikt politikas pasākumu veidus, kas būtu jāveic partnervalstīm, pamatojoties uz esošajiem kopīgi saskaņotajiem dokumentiem, piemēram, asociācijas programmām un EKP rīcības plāniem, kā arī atbalstu, ko var sniegt ES.

- **Mērķis Nr. 1. Politiskā asociācija un ekonomikas integrācija**

Kopīgu vērtību īstenošana

Iedaļā par divpusējo dimensiju uzskaitīti galvenie kritēriji kopīgo vērtību īstenošanas novērtēšanai. Tajā, no vienas puses, izklāstītas galvenās partnervalstu darbības, kuras noteiktas kopīgi saskaņotajos dokumentos, piemēram, asociācijas programmās, un, no otras puses, ES piedāvātais atbalsts.

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Tika pabeigtas sarunas ar Ukrainu par asociācijas nolīgumu, tostarp padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu, un saskaņoto tekstu parafēja 2012. gada 30. martā. Sarunas par asociācijas nolīgumu ir uzsāktas ar Moldovas Republiku, Gruziju, Armēniju un Azerbaidžānu un noris sekmīgi, savukārt lēmums sākt sarunas par padziļinātām un visaptverošām brīvās tirdzniecības zonām⁵, kas ir būtiska asociācijas nolīguma daļa, ar Gruziju un Moldovu tika pieņemts 2011. gada decembrī un ar Armēniju – 2012. gada februārī.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Pēc sarunu pabeigšanas par ES un Ukrainas asociācijas nolīgumu 2011. gada decembra augstākā līmeņa sanāsmē abas puses nonāca pie kopīgas vienošanās par to, ka Ukrainas sniegums, īpaši attiecībā uz kopīgo vērtību ievērošanu un tiesiskumu, būs būtisks apsvērums, nosakot to, cik raiti noritēs tās politiskā asociācija un ekonomikas integrācija ar ES, tostarp saistībā ar asociācijas nolīguma noslēgšanu un tā turpmāku īstenošanu.

Līdz 2013. gada rudenim būtu jāpabeidz sarunas par asociācijas nolīgumiem ar Moldovas Republiku, Gruziju, Armēniju un Azerbaidžānu vai tajās būtu jāpanāk būtisks progress. Sarunās par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu ar Armēniju, Gruziju un Moldovas Republiku būtu jāpanāk progress vai arī tās jāpabeidz, kā arī būtu jāpanāk vērā ņemami rezultāti tiesību aktu saskaņošanā saskaņā ar Komisijas ieteikumiem. Azerbaidžānai būtu jāgūst panākumi ceļā uz pievienošanos PTO, kas ir priekšnoteikums, lai sāktu sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu.

Lai atbalstītu asociācijas nolīgumu sagatavošanas un īstenošanas procesu, attiecīgā gadījumā tajā iekļaujot padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas, ES un Armēnijai, Azerbaidžānai, Gruzijai un Moldovas Republikai 2013. gadā būtu jāvienojas par asociācijas programmām.

⁵ Sarunu par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu priekšnoteikums ir dalība Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO).

Sarunu gaitā ES partneriem nodrošinās politikas dialogu un finansiālo atbalstu, arī izmantojot visaptverošas iestāžu darbības uzlabošanas programmas. Panākumi, kas gūti, lai veiktu politiskās reformas, kuras vajadzīgas Austrumu partnerības kopīgo vērtību īstenošanai, un vispārējā situācija ES attiecībās ar partnervalstīm ietekmēs to, cik ātrā laikposmā partnervalstis spēs gūt priekšrocības no ciešākām attiecībām ar ES. Tuvojošās parlamenta vēlēšanas Armēnijā, Gruzijā un Ukrainā būs atskaites punkti demokrātijas konsolidācijai šajās valstīs.

ES vēlas redzēt efektīvus un neatlaidīgus centienus, lai pēc iespējas drīzāk mierīgā ceļā atrisinātu konfliktu Gruzijā, Piedņestras konfliktu Moldovas Republikā un Kalnu Karabahas konfliktu. ES apstiprina savu apņemšanos turpināt piedalīties stabilizācijas un konfliktu risināšanas centienos Gruzijā, tostarp turpinot darboties kā līdzpriekšsēdētāja Ženēvas pārrunās, turpinot ESĪP centienus Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā un nodrošinot turpmāku ES pārraudzības misijas (*EUMM*) klātbūtni. Attiecībā uz Piedņestras konfliktu ES pilnībā atbalsta notiekošos "5+2" formāta starpniecības centienus EDSO aizgādībā, kurā tā piedalās. ES arī pilnībā atbalsta EDSO Minskas grupas, kurā ES nav locekle, starpniecības centienus Kalnu Karabahas konflikta risināšanā. ES atkārtoti pauž savu atbalstu Madrides principiem un aicina Armēniju un Azerbaidžānu pastiprināt centienus, lai panāktu vienošanos par minētajiem principiem kā pamatu mieram. ES palielina sadarbību ar attiecīgajām partnervalstīm un nostiprina savu atbalstu uzticības veidošanas pasākumiem, kā arī pasākumiem, lai uzlabotu konfliktu skarto cilvēku dzīvi. Partneru progress politiskajā asociācijā un ekonomikas integrācijā ar Eiropas Savienību labvēlīgi ietekmēs centienus atrisināt konfliktus un panākt stabilitāti reģionā.

ES turpinās ciešo apņemšanos stiprināt saikni ar Baltkrievijas iedzīvotājiem un pilsonisko sabiedrību. Ņemot vērā ES un Baltkrievijas attiecību pašreizējo situāciju, ES palielinās savu atbalstu Baltkrievijas pilsoniskajai sabiedrībai un demokrātiskajiem politiskajiem spēkiem ar īpaši paredzētu "Eiropas dialogu par modernizāciju", ko sāka 2012. gada 29. martā Briselē, tā paužot ES ciešo apņemšanos atbalstīt Baltkrievijas iedzīvotāju centienus pēc demokrātijas. ES turpinās cieši uzraudzīt situāciju Baltkrievijā un turpinās kritiskas iesaistīšanās politiku, īpaši izmantojot dialogu un Austrumu partnerību. Divpusējo attiecību attīstība būs atkarīga no Baltkrievijas gūtā progresā demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību principu ievērošanā. Tajā pašā laikā un, ņemot vērā turpmākos notikumus, ES vajadzības gadījumā ir gatava apsvērt mērķtiecīgus papildu pasākumus visās sadarbības jomās.

- **Mērķis Nr. 2. Lielāka mobilitāte drošā un labi pārvaldītā vidē**

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Pēc vīzu atvieglošanas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumu īstenošanas ar ES kopš 2008. gada Moldovas Republika un Ukraina tagad īsteno Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānus. Mobilitātes partnerības ir izveidotas ar Gruziju un Moldovas Republiku, un nesen arī ar Armēniju. Kopš 2011. gada marta Gruzija sekmīgi īsteno vīzu atvieglošanas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumus. Pēc pilnvaru saņemšanas no ES Ministru Padomes 2011. gada decembrī Eiropas Komisija 2012. gada martā sāka sarunas par līdzīgu nolīgumu noslēgšanu ar Armēniju un Azerbaidžānu. 2011. gada jūnijā Baltkrievijai izteiktais līdzīgs piedāvājums sniegtu labumu Baltkrievijas iedzīvotājiem kopumā, bet Minskas iestādes uz to nav atbildējušas. Lai atvieglotu vīzu izsniegšanu Baltkrievijas iedzīvotājiem, ES dalībvalstis cenšas optimāli izmantot Vīzu kodeksa piedāvātās iespējas, īpaši iespējas atsevišķos gadījumos atcelt un samazināt vīzu maksu noteiktām Baltkrievijas pilsoņu kategorijām.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Lēš, ka varētu noslēgt sarunas par vīzu atvieglotas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem ar Armēniju un Azerbaidžānu. ES ir gatava sarunas par šādiem nolīgumiem sākt ar Baltkrieviju. Varētu paredzēt izveidot mobilitātes partnerību ar Azerbaidžānu. Vīzu atvieglotas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumu efektīva īstenošana un efektīva sadarbība plašā virknē jautājumu tieslietu un iekšlietu jomā varētu likt pamatu sarunām par Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāniem, pavisam drīz ar Gruziju un vēlāk arī ar Armēniju un Azerbaidžānu. ES plāno drīzumā sākt dialogu ar Gruziju par vīzu jautājumiem. Vīzu režīma liberalizācija ar Moldovas Republiku un Ukrainu būs atkarīga no tā, kā abas valstis īsteno savus attiecīgos Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānus.

• Mērķis Nr. 3. Pastiprināta nozaru sadarbība

Turpmāk izklāstītais nozaru pārskats ir provizorisks un nav izsmeļošs. Sīkāka informācija par pastiprinātu nozaru sadarbību ir sniegta tabulās. Neoficiālie Austrumu partnerības dialogi ar partnervalstīm, ko organizēs divreiz gadā (sīkāks paskaidrojums turpmāk 5. iedaļā), arī uzlabos divpusējo nozaru sadarbību.

Dalība ES programmās un aģentūrās

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

ES ir parakstījusi protokolus ar Moldovas Republiku un Ukrainu, kas nodrošina juridisko pamatu to dalībai EKP partneriem pieejamajās ES programmās. Moldovas Republika no 2012. gada janvāra ir iesaistīta ES Pētniecības un tehnoloģiskās attīstības septītajā pamatprogrammā. Sadarbība vai centieni stiprināt sadarbību starp ES aģentūrām un Austrumeiropas valstīm ir pavirzījušies uz priekšu, īpaši tieslietu un iekšlietu jomā, kā arī aviācijas drošības jautājumos.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

ES sekmēs partnervalstu dalību **ES aģentūru un ES programmu** darbā, kas ir tām pieejamas, pamatojoties uz attiecīgo Komisijas paziņojumu⁶. Līdz 2013. gada beigām, pamatojoties uz abpusēju vienošanos, būs pabeigtas sarunas par protokoliem, kas ļauj Austrumu partnerības valstīm turpmāk piedalīties ES programmās. Komisija būs atbalstījusi partnervalstu centienus izpildīt juridiskos priekšnoteikumus dalībai ES aģentūrās un būs darījusi pieejamu atbalstu, lai segtu daļu izmaksu, kas saistītas ar dalību ES aģentūru un programmu darbā.

Enerģētika

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Patlaban tiek veiktas nozaru reformas, kuru mērķis ir uzlabot **energoapgādes drošību**. Ir veikti pirmie pasākumi, lai integrētu Austrumeiropas valstis un ES enerģētikas tirgus, pastiprinātu tīklu savstarpējo savienojamību starp ES un Austrumeiropas valstīm, dažādotu piegādes avotus un maršrutus, uzlabotu energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu

⁶ COM (2006) 724, Komisijas paziņojums „Par vispārējo pieeju EKP partnervalstu līdzdalībai Kopienas aģentūrās un Kopienas programmās”, Briselē, 2006. gada 4. decembris.

izmantošanu. Ir sāкта nozaru tiesību aktu un regulējuma saskaņošana attiecībā uz dažiem elementiem ES iekšējā enerģētikas tirgus noteikumos. Ukraina un Moldovas Republika ir Enerģētikas kopienas locekles, kas ir spēcīgs integrācijas instruments. Gruzijai un Armēnijai ir novērotājas statuss. Ukrainā un Armēnijā tiek veikti uzlabojumi kodolnozares drošuma jomā. Pēc negadījuma Fukušimā 2011. gadā abas valstis uzņēmās brīvprātīgi veikt stresa testus, pamatojoties uz ES specifikācijām. Arī Baltkrievija apņēmas veikt kodoldrošuma un riska novērtējumus savam kodolspēkstacijas projektam.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Lai **stiprinātu enerģētikas partnerību**, tiks veicināta visaptveroša un atvērta politika enerģētikas drošības, transporta un piegādes jomā. Būtu jāpanāk ievērojams progress nozaru politikas reformās, ļaujot virzīties uz enerģētikas tirgu integrāciju. Tiks rosinātas turpmākas sinerģijas ar Enerģētikas kopienas līguma darbībām. Būtu turpmāk jāattīsta kopējas intereses enerģētikas tīkli (dabāsgāze, nafta, elektroenerģija), gan attiecībā uz plānošanu, gan faktisko būvniecību, tostarp jāveic konkrēti pasākumi, lai īstenotu Dienvidu gāzes koridoru, kas ir stratēģiski svarīga infrastruktūra, lai nodrošinātu enerģētikas piegādes maršrutu dažādošanu no Kaspijas jūras uz Eiropas tirgu. Partneriem būtu jāpanāk lielāka energoefektivitāte un jāīsteno atjaunojamo energoresursu politika un projekti. Ukrainai un Armēnijai būtu turpmāk jāuzlabo savu kodolspēkstaciju drošums un jāpabeidz stresa testi.

Transports

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Lai arī ir sāktas reformas **transporta** nozarē, aptverot visus transporta veidus, tās nebūt nav pabeigtas. Lielākā daļa valstu pakāpeniski saskaņo savus standartus ar ES standartiem transporta jomā. Transporta drošuma, drošības un sociālo standartu augstāks līmenis ir svarīgs partnervalstu ciešākai integrācijai ES transporta sistēmā.

Aviācijas nozarē ir noslēgtas sarunas par visaptverošiem gaisa satiksmes pakalpojumu nolīgumiem ar Gruziju un Moldovas Republiku, un šādas sarunas drīzumā tiks sāktas ar Azerbaidžānu. Notiek virzība sarunās ar Ukrainu. **Kuģošanas drošības** uzlabošana aizvien ir problemātisks jautājums, jo vairums karoga partnervalstu joprojām ir Parīzes Saprāšanās memoranda par ostas valsts kontroli melnajā sarakstā, kas izvērtē karoga valsts darbību. Partnervalstu **satiksmes drošība** rada bažas, jo satiksmes negadījumu izraisītais mirstības koeficients ir ievērojami augstāks nekā ES. **Dzelzceļa transporta** potenciālu varētu turpmāk izmantot, paaugstinot tā savstarpējo izmantojamību ar ES dzelzceļa sistēmām. Infrastruktūras nepilnības kavē iedzīvotāju vienmērīgu pārvietošanos un preču plūsmu starp ES un partnervalstīm. ES un partnervalstis sadarbojas infrastruktūras plānošanā, lai nodrošinātu savienojumu starp transporta tīkliem.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Transporta nozarē veiktajām reformām būtu jānodrošina turpmāka tiesību aktu saskaņošana ar ES standartiem transporta jomā. Sarunas par gaisa satiksmes pakalpojumu nolīgumiem būtu jānoslēdz ar vairākām valstīm, turpretim pārējās sarunas būtu jāturpina vai jāuzsāk, un jāveic īstenošanas uzraudzības pasākumi. Būtu jāuzlabo kuģošanas drošība un drošums, īstenojot politikas reformu, un būtu jāuzlabo situācija attiecībā uz karogiem Parīzes Saprāšanās memoranda par ostas valsts kontroli nozīmē. Partnervalstīm būtu jāspēj uzrādīt labākus rezultātus satiksmes drošības jomā, kā arī būtu jāveic konkrēti pasākumi, lai uzlabotu dzelzceļa savstarpējo izmantojamību ar ES. Būtu jāuzlabo transporta savienojumi ar ES,

veicot labāku tīklu plānošanu un darbu pie prioritārajiem infrastruktūras projektiem, kas palīdz savienot partnervalstis ar Eiropas transporta tīklu.

Brīvība, tiesiskums un drošība

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Šajā jomā divpusējā sadarbība ir ievērojami attīstījusies. Sākumā sadarbību sāka ar Ukrainu, pamatojoties uz konkrētu ES un Ukrainas nozaru rīcības plānu. Mobilitātes partnerības ar Moldovas Republiku un Gruziju ir kļuvušas par piemēru tam, kā tiek stiprinātas saiknes un darbības plašākā migrācijas jomā, tādējādi veicinot mobilitātes partnerības izveidojošo dokumentu parakstīšanu ar Armēniju 2011. gada oktobrī. Ir pastiprināta reģionālā sadarbība robežu pārvaldības jautājumos saistībā ar ES Robežas atbalsta misiju Moldovā un Ukrainā (*EUBAM*) un Dienvidkaukāza integrēto robežu pārvaldības (*SCIBM*) projektu. *EUBAM* arī turpināja nodrošināt atbilstošu situācijas uzraudzību Moldovas Republikas Piedņestras reģionā. Pēdējos gados ES un Austrumeiropas partneru darba programmā tika ietverti šādi jautājumi: patvērums, cīņa pret organizēto noziedzību, cilvēku tirdzniecība un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, kā arī korupcija, datu aizsardzība un tiesu iestāžu sadarbība. 2011. gadā uzsāka dialogus par narkotiku apkarošanu ar Moldovas Republiku, Armēniju un Azerbaidžānu. ES 2011. gada decembrī atkārtoti puda savus nodomus turpmāk stiprināt nozaru sadarbību Austrumu partnerības ietvaros, tostarp sadarbojoties arī jautājumos par narkomānijas apkarošanu. Turklāt, kā noteikts Eiropas Komisijas paziņojumā par sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā Austrumu partnerības ietvaros, lai nodrošinātu nepieciešamo politisko vadību un koordināciju un lai gūtu progresu īpašās darba jomās⁷, varētu būt svarīga arī iespēja sadarbības interesēs organizēt regulāras sanāksmes ministru līmenī attiecīgi tieslietu un iekšlietu jautājumos.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Saskaņā ar Eiropas Komisijas paziņojumu par sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā Austrumu partnerības ietvaros un attiecīgajiem Padomes secinājumiem⁸ paredzams, ka progress tiks gūts, **veicinot legālu migrāciju**, kuras pamatā ir atbilstošs regulatīvais darbs un tiesību aktu izpilde. Patvēruma jomā būtu jāievieš tiesību akti un jāizveido administratīvās struktūras, kā arī procedūras, nodrošinot efektīvu aizsardzību. Būtu jāpilnveido attiecīgais tiesiskais regulējums, lai apkarotu nelegālu migrāciju, tostarp par atpakaļuzņemšanu, un jāveic efektīvi īstenošanas pasākumi.

Praksē būtu jāizvērs **cīņa pret cilvēku tirdzniecību**, pilnībā īstenojot attiecīgās starptautiskās konvencijas, kā arī veicot **integrētu robežu pārvaldību**, pamatojoties uz paraugpraksi un starptautiskiem līgumiem. Būtu jāpanāk ievērojams progress cīņā pret organizēto noziedzību un finanšu noziegumiem, tostarp teroristu finansēšanu, nelikumīgas tirdzniecības ar narkotikām un korupcijas apkarošanā, kā arī datu aizsardzības jomā, izstrādājot efektīvus tiesību aktus, ko īsteno ar stingriem izpildes pasākumiem.

⁷ COM (2011) 564, Komisijas paziņojums "Par sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā Austrumu partnerības ietvaros", Briselē, 2011. gada 26. septembrī.

⁸ Padomes secinājumi "Sadarbība tieslietu un iekšlietu jomā Austrumu partnerības ietvaros", Briselē, 2011. gada 13.-14. decembrī.

Reģionālā attīstība, lauksaimniecība un lauku attīstība

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Reģionālās politikas jomā norit dialogs ar Ukrainu, un nesen ir sākti dialogi un ir saskaņotas darba programmas ar Gruziju un Moldovas Republiku. Ukrainā un Gruzijā tiek īstenotas plašas programmas reģionālās attīstības jomā, un notiek apspriešanās ar Armēnijas un Azerbaidžānas valdībām par to attiecīgajām reģionālās attīstības stratēģijām, lai sagatavotu **reģionālās attīstības izmēģinājuma programmas (PRDPs)**. Moldovā sagatavošanās ir beigu posmā, un minētā programma tiks uzsākta 2012. gadā. Lauksaimniecības un lauku attīstības jomā attiecīgajās apakškomitejās notiek nozaru dialogi saskaņā ar partnerības sadarbības nolīgumiem. Lai stiprinātu sadarbību ar partnervalstīm lauksaimniecības jomā, Komisija ir sākusi darbu pie vispārējas pieejas, lai šo nozari atbalstītu ar **Eiropas kaimiņattiecību politikas lauksaimniecības un lauku attīstības programmu (ENPARD)**.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Reģionālās attīstības jomā būtu jāgūst progress, īstenojot darba programmas, un varētu uzsākt dialogus ar citiem ieinteresētajiem partneriem. Lielākajā daļā partnervalstu reģionālās attīstības izmēģinājuma programmas būs to īstenošanas posmā. Attiecībā uz **lauksaimniecību un lauku attīstību** būtu jāpaveic sagatavošanās darbs pie nozares pārskata pētījuma, lai uzsāktu ENPARD. Plānots, ka ENPARD palīdzēs partnervalstīm efektīvāk darboties ārvalstu tirgos, lai pilnībā izmantotu nākotnes padziļinātās un visaptverošās brīvās tirdzniecības zonas, un stimulēs iekšējo lauksaimniecību. Šajā ziņā Komisija iesaistīsies ciešos politikas dialogos ar partnervalstīm, lai veicinātu lauksaimniecības un lauku ilgtermiņa attīstības stratēģijas, cieši sadarbojoties ar visām ieinteresētajām pusēm. Šajā nolūkā tiks sākts pētījums, lai kopā ar partnervalstīm pārskatītu to lauku un lauksaimniecības politiku un stratēģijas un kopīgi noteiktu iespējamās turpmāka atbalsta jomas, nodrošinot stabilu pamatu ENPARD programmu turpmākai apzināšanai Austrumeiropas partnervalstīs. Paralēli Gruzijā lauksaimniecības nozarē tiek pabeigta liela programma 40 miljonu euro apmērā "Atbalsts lauksaimniecības nozarei – ENPARD Gruzija". Veicot plānošanu, ko sāks šovasar, tiks apsvērtas turpmākas ENPARD programmas, pamatojoties uz pašreizējo lauku attīstības programmu novērtējumu, piemēram, iepriekš minēto programmu Gruzijā un programmas, kas īstenotas Azerbaidžānā (lauksaimniecība un lauku attīstība) un Moldovas Republikā (attīstības stimulēšana lauku rajonos).

Turklāt ES ir gatava ciešāk sadarboties ar piekrastes partnervalstīm **jūrlietu politikā**, lai, cita starpā, nodrošinātu zivsaimniecības resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Vide un klimata pārmaiņas

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Sadarbība vides un klimata pārmaiņu jautājumos aptver plašu tematu klāstu, piemēram, ekoloģiska ekonomika, bioloģiskā daudzveidība, kopīga vides informācijas sistēma un vides novērtējumi. Galvenais mērķis ir atbalstīt tiesiskā regulējuma saskaņošanu, stiprināt administratīvās spējas un pārvaldes īstenošanu, kā arī īstent daudzpusējos nolīgumus vides jomā.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Partnervalstīm būtu jāgūst ievērojams progress, sagatavojoties konverģencei ar svarīgajiem ES tiesību aktiem vides jomā. Tām būtu jāuzlabo sava administratīvā struktūra un jāgūst panākumi, veidojot visaptverošu vides datu apkopošanas sistēmu.

5. DAUDZPUSĒJO ATTIECĪBU DIMENSIJA CEĻVEDĪ

Austrumu partnerības daudzpusējā dimensija ir izstrādāta, lai atbalstītu un pastiprinātu partnerības divpusējos mērķus. Tā veido forumu informācijas un pieredzes apmaiņai par partnervalstu veiktajiem pasākumiem ceļā uz pāreju, reformām un modernizāciju. Kā instruments, kas paātrina integrāciju ES, tā ļauj partneriem gūt labumu no papildu instrumenta, lai palīdzētu veikt reformas un sekmētu tiesību aktu saskaņošanu. Kā atkārtoti apstiprināts Varšavas augstākā līmeņa sanāksmes deklarācijā, Austrumu partnerībai turklāt būtu arvien jāveicina stabilitāte un daudzpusējas uzticības veidošana, ja ietilguši konflikti aizvien kavē sadarbības centienus.

Šā ceļveža daļa cieši pieturas pie mērķiem, kas definēti Austrumu partnerības daudzpusējo platformu divu gadu darba programmās. Šajos forumos, kuros piedalās augstākās amatpersonas no ES dalībvalstīm un partnervalstīm, norit politikas dialogs par šādiem tematiskiem jautājumiem: demokrātija, laba pārvaldība un stabilitāte, notikumi ekonomikā, energoapgādes drošība, pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana un iedzīvotāju starprobežu kontaktu sekmēšana. Tie papildina ES un partnervalstu attiecību divpusējo programmu.

Kopš Austrumu partnerības izveides ES ir sākusi virkni pamatiniciatīvu, kuras tiek regulāri apspriestas attiecīgajās daudzpusējās platformās. To novērtējumu veiks 2012. gadā un 2013. gadā, un ES plānošanas perioda ietvaros (2014.-2020.g.) apsvērs iespējamās jaunas pamatiniciatīvas laikposmā līdz nākamajai Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmei, kuras varētu īstenot no 2014. gada.

Neoficiālie Austrumu partnerības dialogi tiek izveidoti kā vēl viens līdzeklis, kas stiprina saikni starp divpusējiem un daudzpusējiem procesiem, ar ko palielina Austrumu partnerības kopīgas atbildības izjūtu un veicina reģionālo dinamiku. Šie neoficiālie daudzpusējie dialogi, kas reizi divos gados notiek starp partnervalstu ārlietu ministriem un ES Augsto pārstāvi un Komisijas priekšsēdētāja vietnieci un kaimiņattiecību politikas komisāru, sniegs iespēju ministru līmenī neformāli apspriesties par notikumiem partnervalstīs un progresu reformu procesos, kā arī ļaus uzraudzīt Austrumu partnerības ceļveža īstenošanu. Šajā ietvarā varēs notikt arī neoficiālas dialoga sesijas starp attiecīgajiem nozaru ministriem un ES komisāriem, lai stiprinātu **daudzpusējo nozaru sadarbību** starp ES un Austrumeiropas partneriem.

- **Demokrātija, laba pārvaldība un stabilitāte**

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Progress jau ir panākts šādās jomās: cīņa pret korupciju, demokrātija un cilvēktiesības, tiesu iestāžu darbība, kibernoziedzība un vēlēšanu standartu uzlabošana. Demokrātijas, labas pārvaldības un stabilitātes platforma nesen izveidoja jaunas ekspertu darba grupas **valsts pārvaldes reformu** un **migrācijas un patvēruma** jautājumos, kā arī pieņēma darba plānus divu gadu laikposmam. Platformas ietvaros tiek attīstītas idejas par to, kā uzlabot

tiesībaizsardzības aģentūru kopīgās pieejas **pārrobežu noziedzības ierobežošanai**, kā arī sākt sadarbību **kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jautājumos**.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Ievērojams progress būtu jāpanāk, īstenojot pašreizējā darba programmā 2012.–2013. gadam saskaņotos pamatmērķus, tostarp divas saistītās **pamatiniciatīvas**. Ar **integrētās robežu pārvaldības (IBM)** jomas pamatiniciatīvu saistīto darbību īstenošanas rezultātā vairāk nekā 700 robežsargiem un muitas ierēdņiem būtu jāapmeklē mācības un būtu jāuzsāk daudzi praktiski pilotprojekti uz partnervalstu robežām. Civilās aizsardzības jomā ar pamatiniciatīvu **Dabas vai cilvēka izraisītu katastrofu novēršana, sagatavotība un reaģēšana uz tām (PPRD)** būtu jāpanāk būtisks progress, izstrādājot "risku elektronisko atlasu" (*Electronic Risk Atlas*), un jāsniedz ieteikumi, lai uzlabotu partnervalstu spējas katastrofu novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas jomā.

Ciešā sadarbībā ar Eiropas Padomi ES finansētā Austrumu partnerības instrumenta ietvaros demokrātijas, labas pārvaldības un stabilitātes platformas, kā arī ar to saistīto darba grupu veiktajiem pasākumiem būtu jāuzlabo atbilstība **Eiropas standartiem vēlēšanu, tieslietu sistēmas reformu un cīņas pret korupciju jomā, kā arī jāstiprina spējas kibernetizācijas apkarošanā**. Būtu jāpārskatī darbi, lai stiprinātu ombuda iestādes. Būtu jāgūst progress **valsts pārvaldes reformā**, kā pamatā būtu 2012. gadā un 2013. gadā uzsāktā pieredzes apmaiņa, mācību sesijas un semināri. Atbalstam, kas piedāvāts, izmantojot **pārrobežu sadarbības programmas un teritoriālās sadarbības** pilotprojekts, Vietējo un reģionālo pašvaldību konferences (*CORLEAP*) ietvaros veiktajām darbībām un **valsts pārvaldes reformu darba grupai** būtu jāstiprina partnervalstu spējas reģionālo un vietējo pašvaldību līmenī.

Jaunajai **migrācijas un patvēruma darba grupai** būtu saskaņā ar paraugpraksi jānostiprina patvēruma un migrācijas sistēmas. Būtu jāuzlabo **sadarbība starp tiesībaizsardzības aģentūrām**, sākot projektu *EuroEast Police*. Būtu jāuzsāk pieredzes apmaiņa par to, kā uzlabot **sadarbību starptautiskās drošības un KDAP jautājumos**.

- **Ekonomikas integrācija un konverģence ar ES politikas virzieniem**

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Darba grupa, kas atbild par ekonomikas integrāciju un konverģenci ar ES politikas virzieniem, ir partnervalstīm palīdzējusi centienos saskaņot tirdzniecību regulējošus un ar tirdzniecību saistītus tiesību aktus, uzlabot ieguldījumu vidi un veicināt MVU attīstību. Platformas ietvaros izveidotā **darba grupa**, kas atbild par **tirdzniecību un ar to saistīto regulatīvo sadarbību attiecībā uz padziļinātām un visaptverošām brīvās tirdzniecības zonām**, ir risinājusi plašu jautājumu loku, lai sekmētu tirdzniecības sarunas, kas notika Austrumu partnerības divpusējos ietvaros. **Darba grupa vides un klimata pārmaiņu jautājumos** koncentrējas uz konverģenci ar ES tiesību aktiem vides jomā, ekoloģisku ekonomiku un darbībām, lai risinātu ar klimata pārmaiņām saistītās problēmas. Platformas ietvaros ir izveidota **darba grupa MVU politikas jautājumos**, un tiek veicināta **kontakta veidošana starp uzņēmumiem**. **Darba grupa transporta jomā** tika izveidota 2011. gadā, lai stiprinātu transporta savienojumus ar kaimiņvalstīm, atvieglojot attiecīgajā Komisijas

paziņojumā⁹ izklāstīto pasākumu īstenošanu. Tiek apsvērtā iespēja izveidot darba grupu darba tirgus un sociālās politikas jautājumos.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Darbam šajā jomā būtu jāveicina partnervalstu tiesību aktu pakāpeniska saskaņošana ar attiecīgajiem tirdzniecību regulējošiem un ar tirdzniecību saistītajiem ES tiesību aktiem pašreizējās vai turpmākajās sarunās par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu un tās īstenošanā. **Muitas sadarbības** rezultātā būtu jāizveido vienmērīgāki un drošāki tirdzniecības ceļi, jāattīsta riska pārvaldības sistēmas un jāsniedz atbalsts vispārējai muitas modernizācijai, tostarp partnervalstīs būtu jāpanāk konverģence ar ES standartiem un progress cīņā pret krāpšanu, īpaši cigarešu kontrabandu. Sadarbībai **mazo un vidējo uzņēmumu (MVU)** jomā, tostarp īstenojot pamatiniciatīvu, būtu jāuzlabo pieeja konsultāciju pakalpojumiem un ieguldījumu finansēšanai. **Informācijas sabiedrības** jomā būtu jāizveido Austrumu partnerības regulatoru tīkls. **Transporta jomā** būtu jāvelta centieni tirgus integrācijas sekmēšanai un starpsavienojumu uzlabošanai, lai atvieglotu pasažieru un kravu transportu. Uzlabotam dialogam **vides un klimata pārmaiņu** jomā būtu jāveicina konverģence ar ES tiesību aktiem vides jomā, un būtu jāsniedz atbalsts, lai izveidotu valsts emisijas kvotu tirdzniecība shēmas un sāktu pilotprojektus klimata pārmaiņu jautājumos. Tiks turpināts dialogs par nodokļu politikas saskaņošanu un labu pārvaldību nodokļu jomā. Būtu jāizveido dialogs par **darba tirgu un sociālo politiku**, lai veicinātu pieredzes apmaiņu nodarbinātības, sociālās aizsardzības un sociālās iekļautības politikas jomās, iesaistot sabiedrisko pakalpojumu sniedzējus un sociālos partnerus kā ieinteresētās puses. ES un partnervalstīm būtu jāturpina sadarbīties, lai veicinātu un izplatītu augstas kvalitātes statistiku.

Ciešākai sadarbībai ar **EIB** (Eiropas Investīciju banku), **ERAB** (Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku) un citām **Eiropas finanšu iestādēm** būtu jāveicina labāks ES finansējuma sadalījums, īpaši galvenajiem transporta starpsavienojumu projektiem, tostarp izmantojot EIB Austrumu partneru mehānismu. ES izstrādā turpmākas iespējas, lai atbalstītu riska kapitāla operācijas un garantētu shēmas Austrumu kaimiņvalstīs ar EIB, ERAB un citām Eiropas finanšu iestādēm, izmantojot pozitīvo pieredzi, kas gūta no atbalsta, ko ES piešķirusi Eiropas Dienvidaustrumu fondam (*EFSE*) un Mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) instrumentam.

• Energoapgādes drošība

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Darba grupa energoapgādes drošības jautājumos strādā pie četriem pamatmērķiem: pamatnosacījumu un solidaritātes uzlabošana, atbalsts infrastruktūras attīstībai, saskarsmības savienojamība un piegādes dažādošana, lielākas energoefektivitātes veicināšana un atjaunojamu energoresursu izmantošana, reglamentējoši noteikumi un enerģētikas politikas saskaņošana. Pamatojoties uz ievirzi, kas dota Varšavas augstākās sanāksmes deklarācijā, platformas darba programmā 2012.-2013. gadam ietvertas arī darbības, kuru mērķis ir izstrādāt un stiprināt reglamentējošos noteikumus kodoldrošības jomā.

⁹ COM (2011) 415, Komisijas paziņojums "ES un tās blakusesošie reģioni: atjaunota pieeja sadarbībai transporta jomā", Briselē, 2011. gada 7. jūlijā.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Darbs 2012. gadā un 2013. gadā būtu jāvelta **sadarbības** uzlabošanai, lai **integrētu konkurētspējīgus enerģētikas tirgus ar ES tirgu**, veicot visaptverošas enerģētikas nozares reformas (politikas virzieni, tiesību aktu īstenošana un regulējums). Tiks arī turpināti centieni veicināt energoapgādes dažādošanu. Ievērojami centieni tiks veltīti, lai veicinātu energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Visās šajās jomās pamatmērķu sasniegšanu sekmēs **reģionālajos elektroenerģijas tirgos, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā īstenotā pamatiniciatīva**, izmantojot programmu INOGATE un Pilsētas mēru paktu.

Plānots, ka attiecīgās partnervalstis 2012. gadā pabeigs stresa testus kā daļu no centieniem **veicināt spēcīgāku kodoldrošības kultūru** un izstrādāt stingrus juridiski saistošus regulatīvos noteikumus saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem un konvencijām.

- **Iedzīvotāju savstarpējie kontakti**

Austrumu partnerības pašreizējā situācija

Iedzīvotāju savstarpējo kontaktu platforma atbalsta saskarsmi starp ES un partnervalstu iedzīvotājiem, īpašu uzmanību veltot studentiem, akadēmiskajam personālam, pētniekiem, jauniešiem un kultūras darbiniekiem. ES dalībvalstis un partnervalstis ir sākušas dialogu par vairākiem politikas virzieniem, tostarp par jaunatni un kultūru. Sadarbība tiek organizēta, tieši vai netieši izmantojot vairākas ES jaunas vai esošās sadarbības programmas izglītības, augstākās izglītības, pētniecības un inovāciju, jaunatnes un kultūras jomā. Uzmanība tiek veltīta modernizācijas jautājumiem, spēju veidošanai pētniecībā un inovācijā, kā arī studentu, skolotāju, pētnieku un jauniešu mobilitātei. Platforma arī veicina sadarbības saikņu veidošanu ar ES visās pētniecības jomās, tostarp attiecībā uz pētniecības infrastruktūrām.

Plānotie sasniegumi līdz 2013. gada rudenim

Sadarbībai, kas sekmē iedzīvotāju savstarpējos kontaktus, būtu jāveicina lielāka partnervalstu studentu un skolotāju līdzdalība **ES starptautiskajās sadarbības programmās augstākās izglītības jomā**.

Piemēram, lēš, ka partnervalstu studentiem un akadēmiskajam personālam *Erasmus Mundus* programmā 2012.-2013. akadēmiskajiem gadiem tiks piešķirtas vairāk nekā 2300 stipendijas. Tiks palielināta augstākās izglītības sistēmu konverģence, vēl vairāk veicināta skolu sadarbība un uz sadarbību balstīta mācīšanās. Partnervalstīm būtu jāgūst priekšrocības no aktīvākas līdzdalības **ES programmā "Jaunatne darbībā"** (atklājot plašu Austrumu partnerības jomu). Būtu jāuzlabo to ierēdņu un pilsoniskās sabiedrības dalībnieku spējas partnervalstīs, kuri nodarbojas ar jaunatnes politiku. **Sadarbība kultūras jomā** tiks pastiprināta, izmantojot Austrumu partnerības kultūras programmu un intensīvāku politikas dialogu, tostarp ekspertu seminārus, kā arī augsta līmeņa forumu, kurā piedalīsies politikas veidotāji un ievērojamas personas no kultūras jomas un kuru rīkos 2013. gadā. Sadarbībai šajā kontekstā būtu jāpalīdz partnervalstīs vairot izpratni par kultūras potenciālu ekonomikas un sociālajā attīstībā un jāstiprina ministriju savstarpējā sadarbība kultūras jautājumos. Sāks sadarbību **audiovizuālajā nozarē**, iesaistot politikas veidotājus un profesionālu pārstāvjus.

2012. gadā un 2013. gadā būtu jāpalielinās līdzdalībai ES pētniecības septītajā pamatprogrammā, **veidojot spējas pētniecības jomā**, un jāuzlabo informācijas izplatīšana par

finansēšanas iespējām, īpaši tām, ko veic vietējā mērogā norīkotas kontaktpersonas, un dalīšanās paraugpraksē, īpaši par pētniecības priekšlikumu neatkarīgu salīdzinošo izvērtēšanu. Tiks pieliktas pūles, lai uzlabotu saiknes starp partnervalstu nacionālajiem pētniecības un izglītības tīkliem un *GEANT*. Kopumā 2012. gadā un 2013. gadā tiks veltītas pūles, lai strādātu pie Zināšanu un inovācijas kopīgās telpas izstrādes.

6. AUSTRUMU PARTNERĪBAS MĒRĶU ĪSTENOŠANA: PĀRĒJO IEINTERESĒTO PUŠU IESAISTE

Austrumu partnerībā ievērojama uzmanība ir veltīta tam, lai iesaistītu visus sabiedrības slāņus.

Pilsoniskās sabiedrības forums tika izveidots 2009. gadā, lai sekmētu pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaisti partnerības īstenošanā. Tā nozīmi ir atzinušas ES dalībvalstis un Austrumeiropas valstis, kuras nolēma uzaicināt Pilsoniskās sabiedrības foruma pārstāvjus kā pastāvīgus dalībniekus ceturtajā Austrumu partnerības daudzpusējā platformā. Ikgadējā sanāksmē Poznaņā (2011. gada novembrī) pieņemtā foruma stratēģija palīdzēs mērķtiecīgi sniegt pilsoniskās sabiedrības devumu partnerības darbā. Ir izveidotas Pilsoniskās sabiedrības foruma valsts platformas, un tās sekmēs diskusijas valstu līmenī par Austrumu partnerības mērķiem partnervalstīs. Lai palielinātu piešķiramo atbalstu ES kaimiņvalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām, 2011. gada septembrī tika izveidots jauns **Kaimiņvalstu pilsoniskās sabiedrības atbalsta mehānisms**, aptverot visu kaimiņu reģionu, un tā sākotnējais budžets bija 26 miljoni euro 2011. gadam, un 2012. gadā un 2013. gadā ir plānots līdzīga apjoma budžets. Turklāt Ministru padome 2011. gada decembrī vienojās par galvenajiem principiem Eiropas **Demokrātijas fonda** (EDF) izveidei. EDF, kura sākotnējā darbība būs koncentrēta uz ES kaimiņvalstīm (bet aptvers ne tikai tās), palīdzēs nodrošināt papildu atbalstu tiem, kuri ir iesaistīti demokrātijas jautājumu risināšanā šajā reģionā. **Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)** sniedz būtisku atbalstu un veicina dialogu ar pilsonisko sabiedrību Austrumu kaimiņvalstīs. Tā arī palīdz stiprināt dialogu ar darba devēju organizācijām un arodbiedrībām. ES pilsoniskās sabiedrības un partnervalstu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju regulāru sanāksmju veicināšana arī ir paredzēta asociācijas nolīgumos, par kuriem pašlaik notiek sarunas.

EURONEST Parlamentārā asambleja, kas izveidota 2011. gada maijā, kopīgā dialogā apvieno partnervalstu parlamentāriešus un Eiropas Parlamenta locekļus. Tā sekmē Austrumu partnerības nostiprināšanu, attīstību un atpazīstamību un ir atbildīga par Austrumu partnerības parlamentārajām apspriedēm, tās kontroli un uzraudzību. Kopš izveides *EURONEST* ir veikusi vairākus pasākumus, lai racionalizētu parlamentārās apspriedes par Austrumu partnerības darba programmu.

2011. gada **septembrī izveidotā Vietējo un reģionālo pašvaldību konference (CORLEAP)** ir likusi pamatus partnerības reģionālajai dimensijai. *CORLEAP* turpmāka attīstība palīdzēs veicināt labāku saikni starp valsts iestādēm un iedzīvotājiem, īstenojot Austrumu partnerības mērķus.

2011. gada septembrī Sopotā sāktais **Austrumu partnerības Uzņēmējdarbības forums** ļaus ES un partnervalstu uzņēmēju kopienām turpmāk attīstīt forumu, īpaši tagad, kad sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu ir noslēgtas ar vienu partnervalsti un turpinās ar dažām citām.

Austrumu partnerība arī gūst devumu no **Eiropas Padomes** ekspertu grupas, kas īsteno ES finansēto **Eiropas Padomes Austrumu partnerības programmu**.

Lai atbalstītu saturīgas politikas reformas un lai veicinātu lielu infrastruktūras projektu īstenošanu, kas savieno Austrumeiropas partnerus ar ES, lai uzlabotu attīstību un risinātu galvenās problēmas enerģētikas, vides un transporta jomā, **EIB** un citas reģionālās un valstu attīstības bankas, piemēram, **ERAB**, palīdz nodrošināt papildu finansējumu, lai stiprinātu izaugsmi un radītu darbavietas.

Austrumu partnerības ietvaros pastāv **Informācijas un koordinācijas grupa**, kurā piedalās ES nepiederoši partneri un starptautiskās finanšu iestādes, lai apmainītos ar informāciju par Austrumu partnerību un veicinātu līdzekļu devēju koordināciju.

7. CEĻVEŽA ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Ceļvedis ir izstrādāts kā praktisks instruments Austrumu partnerības uzraudzībai un novērtēšanai. Tas ir vienots dokumentu kopums, kas paredzēts ES dalībvalstīm un Austrumeiropas valstīm, norādot uz kopīgi saskaņotajiem mērķiem, vajadzīgajiem politikas pasākumiem, kuri jāveic partnervalstīm, ES sniegto atbalstu, lai īstenotu šos pasākumus, un plānoto iznākumu. Līdz ar to ceļvedī izklāstīti pasākumi, ar ko līdz 2013. gada rudenim paredzēts sasniegt konkrētu progresu.

ES un partnervalstīm būs iespēja Austrumu partnerības ārlietu ministru gada sanāksmēs kopīgi novērtēt progresu, kas gūts, īstenojot Austrumu partnerības mērķus. Neoficiālie Austrumu partnerības dialogi, ko ministru līmenī organizēs divreiz gadā, arī dos iespēju apmainīties ar viedokļiem par ceļveža īstenošanu un risināt specifiskus nozaru jautājumus.

Ar Varšavas augstākā līmeņa sanāksmes deklarāciju pilsoniskajai sabiedrībai ir piešķirtas pilnvaras iesaistīties atbalsta sniegšanā demokrātijai, ilgtspējīgai sociālajai un ekonomikas attīstībai, labai pārvaldībai un tiesiskumam. Sagaidāms, ka pilsoniskā sabiedrība atvieglās partnervalstu pārmaiņas, atbalstot reformas un kopjot Austrumu partnerības vērtības.

Pilsoniskās sabiedrības devums arī ir svarīgs, lai uzraudzītu partnerības īstenošanu un reformu gaitu partnervalstīs, sagatavojot gada novērtējuma ziņojumus.

Līdz ar to sagaidāms, ka Pilsoniskās sabiedrības forumam un tā valsts platformām (sadarbību ar tām turpmāk stiprinās, izmantojot strukturētu dialogu, ko jau uzsākušas ES delegācijas), kā arī *EURONEST* Parlamentārajai asamblejai un *CORLEAP* būs lielāka nozīme partnerības mērķu sasniegšanā un ceļveža īstenošanas uzraudzībā.

Nolūkos atbalstīt Austrumu partnerības mērķu īstenošanas uzraudzību tiks veltīti centieni, lai uzlabotu Austrumu partnerības darbību pamanāmību.

8. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Izstrādājot ceļvedi, tika ņemti vērā ES dalībvalstu, Austrumeiropas valstu un pilsoniskās sabiedrības vairākās apspriedēs sagatavotie priekšlikumi.

Izmantojot šo kopīgo darbu, sagaidāms, ka ceļvedis kļūs par efektīvu un dinamisku instrumentu, lai atbalstītu Austrumu partnerības mērķu sasniegšanu.

Pēc tam, kad 2012. gada maijā to pieņems Augstā pārstāve un Eiropas Komisija, Austrumu partnerības ceļvedis tiks apspriests Austrumu partnerības ārlietu ministru ikgadējā sanāksmē, kura, kā plānots, notiks 2012. gada vasarā.